

**POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA
POŽAREVAC D.O.O.
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE TRGOVINE, ŠUMARSTVA I
VODOPRIVREDE**

BILTEN

Datum : 10.05. 2014.

**Dunavska 91, 12000 Požarevac
Centrala: (012)553-131 ;Fax:553-133; e-mail:[pssstig @open.telekom.rs](mailto:pssstig@open.telekom.rs)**

Sadržaj:

- Celer lekovita i nutritivna svojstva –
(*Ana Dorđević, dipl. ing.*)
- Siva kukuruzna pipa (*Tanymecus dilaticollis*) -
(*Jovanović Zvezdana, dipl.ing.*)
- Folijarna đubriva -
(*Vlajkovic Jorgovanka, dipl. ing.*)
- BENURAL S – DODATAK STOČNOJ HRANI NA BAZI GLINE -
(*Vujčić Nenad, dipl. ing.*)
- Širenje lisne rdje i mogućnost nastanka fuzarioza klasa pšenice-
(*Jurišić Jovica, dipl.ing. zaštite bilja*)
- Šljivin smotavac - *Grapholita funebrana*
(*Božanić Monika, dipl.ing.*)
- Opadanje zametnutih plodova voćaka -
(*Milena Zafirović Stojanović, dipl.ing.*)
- Izveštaj sa STIPS-a o ceni povrća sa zelene pijace iz Požarevca -

Celer lekovita i nutritivna svojstva

Celer se kod nas uglavnom koristi kao hrana, u obliku začina, soka ili se njegov koren renda za mnogobrojne salate, međutim u celeru se kriju mnogi lekoviti sastojci.

Delovi celera koji se koriste su koren, list i lisne peteljke celera. Koren je najčešće loptastog oblika, kora je bela ili bledo žute boje, dok je središnji deo korena beo i veoma sočan. Stabljika je hrskava i takođe veoma sočna zbog količine vode kojom je bogata, pa je preporučljivo grickati je, jer kao takva dobro utiče na probavni sistem. Stabljika sadrži svega 10 kalorija, tako da je dobar izbor užine ukoliko vam je preporučena dijeta. Može se dodavati u supe, salate i gulaše.

Celer je bogat vitaminom A koji je presudan za dobar vid, a njime su bogatije tamno zelene stabljike, koje su malo žilavije. Iz tih razloga je preporučljivo kupovati čvrst celer, srednje veličine, koren da je bleдозелene boje, sa svežim lišćem bez oštećenja. Pored vitamina A celer sadrži u većim količinama još i vitamin C.

Kada su u pitanju mineralne materije najviše sadrži natrijum, zatim kalijum, fosfor i gvožđe. Takođe je bogat magnezijumom koji u kombinaciji sa eteričnim uljima koji se nalaze u celeru, umiruje nervni sistem, tako da se preporučuje celer u sirovom stanju, kod uznemirenosti, nervoze, stresa, a takođe je garancija i za mirniji san.

U najvećem procentu kada su u pitanju hranljivi sastojci ima šećera oko 6%, zatim belančevina, zanemarljivo malo masti. Nema holesterol, čak ni dobar holesterol, ali je zato odličan kod smanjivanja lošeg holesterola, i sniženja povišenog krvnog pritiska. Ono što ga takođe čini poželjnim za konzumiranje jesu biljna vlakna koja su odlična za dobro varenje, stomačna oboljenja i nadimanja, ali i kod poboljšanja apetita.

Celer je takođe poznat i po antiupalnim svojstvima, zbog kojih se preporučuje u ishrani ukoliko patite od bolova u zglobovima, artritisa, reumatizma, infekcije pluća, astme ili imate akne.

Celer ima nazanemarljivu biološku vrednost, a u kojem god obliku da se koristi ili bilo koji deo ove biljke daje svim jelima prijatnu i specifičnu aromu, zato ga preporučujemo.

Dorđević Ana, dipl. ing. preh. teh.

Siva kukuruzna pipa (*Tanymecus dilaticollis*)

U periodu početka nicanja kukuruza potrebno je obratiti pažnju na pojavu sive kukuruzne pipe, jer ova štetočina može da pričinii značajne štete na kukuruzu, mada može da ošteti i druge biljke (suncokret, paradajz, papriku). Siva kukuruzna pipa najveće štete pričinjava kukuruzu u početku nicanja, ali štete mogu da nastanu sve do faze 4-5 listova kukuruza.

Odrasli insekt je sive boje, dužine tela oko 7 mm. Ova pipa je rasprostranjena na parcelama bogatim černozemom. Insekt ima jednu generaciju i prezimljava u zemljištu, u stadijumu odraslog insekta. Iz zemljišta izlazi kada je temperatura površinskog sloja oko 10 ° C, a to je kraj aprila i početak maja. Po izlasku iz zemljišta, dolazi do parenja i odlaganja jaja. Ženka odloži oko 300 jaja, na dubinu oko 2 cm. Odrasli insekti prave štete do plaganja jaja, od 10-18 časova po toplom vremenu. Štetu ne prave po hladnom i kišovitim vremenu. Siva kukuruzna pipa krije se ispod grudvica i pukotinama zemljišta sve dok ne otopli u toku dana.

Mere borbe se svode na primenu preparata za suzbijanje zemljišnih štetočina pre setve kao što su Force ili Foksim u količini od 20-30kg /ha. Ukoliko se prvo pojave na uvratinama, dovoljno je opraskati samo oko uvratina. Inače ako je napad dosta jak potrebno je istretirati celu površinu insekticidima kontaktnog i digestivnog dejstva a.m. hlorpirifos+a.m. cipermetrin (Nurelle D ili Konzul) u količini od 1 l/ha.

Zvezdana Jovanović, dipl. ing.

Folijarna đubriva

Za formiranje visokih i stabilnih prinosa gajenim biljkama je potrebno istovremeno prisustvo svih proizvodnih faktora u optimalnim količinama: ugljen - dioksid, kiseonik, voda i mineralne materije.

Ugljen-dioksid i kiseonik biljke usvajaju iz atmosfere, a vodu i mineralne materije najviše iz zemljišta.

Stanje biljnih hraniva u zemljištu podložno je čestim promenama koje zavise od inteziteta fizičkih, hemijskih i bioloških procesa. Zato ove promene moraju biti pod stalnom kontrolom čoveka što se postiže praćenjem plodnosti zemljišta i reagovanjem, unošenjem hraniva đubrenjem.

Cilj đubrenja je snabdevanje gajenih biljaka onim hranivima kojih u zemljištu nema u dovoljnim količinama. Visina prinosa je limitirana upravno onim činiocem koji je zastupljen u minimumu, mada i višak hraniva može da utiče nepovoljno. Upravo dodavanjem pristupačnih biljnih hraniva u potrebnim količinama u obliku đubriva, mineralne materije prestaju da budu ograničavajući faktor biljne proizvodnje. **Za postizanje stabilnih i visokih prinosa gajenih biljaka najznačajnija je izbalansirana ishrana hranivim elementima.**

Hraniva se mogu dodavati kao organska i kao mineralna đubriva, u čvrstom i tečnom stanju, preko zemljišta, folijarno i fertirigacijom. Folijarno đubrenje ili đubrenje preko lista zasniva se na saznanju da biljke mogu da usvajaju hraniva i preko lista. Folijarno prihranjivanje se primenjuje kada je biljka formirala dovoljno veliku lisnu površinu koja će prihvatiti tu količinu hraniva.

Koncentracija vodenih rastvora za folijarno đubrenje je različita i zavisi od toga koje se đubrivo koristi, za koji usev, i da li se đubri mikro ili makro elementima. Mikro elementi se primenjuju u koncentraciji od 0.1-2%, a makro elementi 4-7%.

Veće koncentracije mogu oštetiti biljke i dovesti do pojave ožegotina.

Folijarno đubrenje je efikasnije pri hladnom vremenu i na hladnim zemljištima jer je tada aktivnost korena smanjena, ali zato u sušnim uslovima može imati nepovoljne posledice jer samo po sebi povećava potrebu za vodom. Mlade biljke bolje reaguju na folijarno đubrenje od starijih.

Na plodnim zemljištima folijarno đubrenje je manje efikasno, a najveći efekat ova mera ima onda kada se na biljkama pojavljuju simptomi nedostatka nekog hraniva. S obzirom da biljke preko lista brže usvajaju hranivo koje nedostaje nego preko zemljišta, folijarnim đubrenjem vrlo brzo se primećuju pozitivni znaci promena ali su oni kratkotrajni.

Folijarnim đubrenjem može se dati minimalna količina čistih N P K hraniva po hektaru i to sa nekoliko tretmana. S obzirom da se zna da su potrebe biljaka u ovim hranivima daleko veće (potrebe pšenice za azotom su iznad 120 kg/ha, kukuruza 180 kg/ha) jasno je da se ovakim načinom đubrenja ne može obezbediti potrebna količina hraniva za postizanje stabilnih prinosa.

Folijarna đubriva su efikasna tek kao dopunska đubriva, odnosno kad već imamo dobru ravnotežu hraniva u zemljištu što se može postići isključivo unošenjem u zemljište organskih i mineralnih đubriva.

Jorgovanka Vlajkovic, dipl. ing.

BENURAL S – DODATAK STOČNOJ HRANI NA BAZI GLINE

Sastojci:	
UREA	42 %
sumpr	3 %
vlaga	5 %

Urea je homogenizovana i fizički vezana sa sumporom i BENALOM. Urea se fiziološki preko amonijaka prevodi u kvalitetne belančevine pomoću mikroorganizama iz buraga i tako zamenjuje

biološki vredne prave belančevine u stočnoj hrani. Sumpor daje građu za sintezu nekih esencijalnih aminokiselina (metionina i cistina), a BENAL osigurava stabilnost uree i postupno oslobađanje amonijaka u organima za varenje preživara, veže neke gasove i toksične materije i važne alkalne elemente (K, Na, Mg i dr.)

Primena :

- Krmne smeše za tov teladi (težina 90-200kg) 2,5-2,8 %
- Krmne smeše za tov junadi (težina 200-500kg) 3,5-4 %
- Dopunske krmne smeše za tov teladi (20% u obroku) 12,5-14 %
- Dopunske krmne smeše za tov junadi (20% u obroku) 18,5-20 %
- Kravama u obroku žitarica dnevno do 300 g
- Ovcama u obroku žitarica dnevno do 20-30 g

BENURAL S je ne samo dobra i jeftina zamena za biološki kvalitetne belančevine u hrani preživara, već i deluje povoljno na kiselost sadržaja u buragu, prevenira kisele indigestije i neke pojave nadimanja, dobro utiče na promet kalcijuma i fosfora u organiznu, poboljšava varenje celuloze i iskorišćavanje hrane, povećava količinu i masnoću mleka.

Nenad Vujčić dipl. ing.

Širenje lisne rđe i mogućnost nastanka fuzarioza klasa pšenice

Obilaskom i vizuelnim pregledom ozimih stnih žita, prvenstveno pšenica na Braničevskom orugu, koje se nalaze u fenofazi u fenofazi cvetanja i klasanja (BBCH 51), pregledom smo konstatovali prisustvo lisne rđe prouzrokovaoč *Puccinia spp.* koja je prisutna na listu zastavičaru i njeno širenje je intezivno.

Preporuka poljoprivrednim proizvođačima je da što hitnije obave ili ponove fungicidni tretman preparatima koji sadrže aktivne materije iz dve hemijske grupe, strobilurini i triazoli.

Acanto Plus (pikoksistrobin + ciprokonazol) 0,6 l/h

Amistar Extra (azoksistrobin + ciprokonazol) 0,75 l/ha

Sphere (trifloksistobin + ciprokonazol) 0,5 l/ha

Napomena: jedino preparati koji sadrže aktivne materije iz grupe stobilurina suzbijaju lisnu rđu!

Početak cvetanja je osetljiva fenofaza u razvoju pšenice i vreme kada postoji rizik od nastanka infekcije gljivom *Fusarium graminearum* (fuzarioza klasa pšenice).

Trenutno imamo, vremenske prilike sa pogodnim temperaturama i mestimičnim padavinama, koje stvaraju u ovom momentu povoljne uslove za razvoj fuzarijuma klasa pšenice.

Preporuka poljoprivrednim proizvođačima je **redovan obilazak parcela pod pšenicom kako bi utvrdili pravi trenutak za primenu fungicida.** Preparati koji treba primeniti su :

Prosaro 250-EC (protiokonazol+tebukonazol) 1 l/ha

Caramba (metkonazol) 1,5 l/ha ,

Duett Ultra (a.m.epoksikonazol + tiofanat metil)0,6l/ha

Antre plus (a.m.tebukonazol + tiofanat-metal) 1,5l/ha

Jurišić Jovica, dipl.ing.zaštite bilja

Šljivin smotavac - *Grapholita funebrana*

Vizuelnim pregledom zasada šljive na punktovima Žabari i Lopušnik (sorte Čačanska najbolja i Čačanska rodna) registrovali smo sveže položena jaja šljivinog smotavca *Grapholita funebrana* u indexu napada 0,5. Šljiva se u zavisnosti od sorte nalazi u fenofazi 73-75 po BBCH skali (drugo opadanje plodova-plod oko polovine krajnje veličine).

Insekticidni tretman uraditi:

- Imidan 2 kg/ha ili
- Reldan 2l/ha.

Prva generacija šljivinog smotavca ne pričinjava značajne štete, već u slučaju dobrog zametanja plodova, dovodi do proređivanja, i, utiče na prinos, dok druga i treća generacija smanjuju tržišnu vrednost plodova.

Božanić Monika, dipl.ing.zaštite bilja

Opadanje zametnutih plodova voćaka

Od zametanja pa sve do berbe plodova javlja se njihovo opadanje u manjoj ili većoj meri. U pojedinim periodima razvoja ploda intenzitet opadanja plodova je veći i vezan je za oplodnju, a u pojedinim fazama primarni faktori opadanja plodova su faktori spoljne sredine (fiziološki, biološki, ekološki ili patološki činioci).

Procenat oplodjenih plodova je veoma različit kod voća i zavisi od voćne vrste, sorte, ishranjenosti voćaka, vremenskih uslova za vreme faze cvetanja i drugih faktora. Kreće se od 2-70% i od tog procenta oplodjenih i partenokarpnih plodova ostane određen procenat, a ostalo opadne sa stabla. Opadanje se odvija periodično i može se svrstati u tri talasa.

Nakon cvetanja počinje prvi talas opadanja plodova i traje obično 10-20 dana. Opadaju plodovi zametnuti partenokarpno (zametnuti bez oplodnje) ili oplodjeni plodovi kod kojih je došlo do abortiranja jer je došlo do slabijeg priliva hranljivih materija. U ovom talasu može da opadne do 50% zametnutih plodova.

Drugi talas je tzv. *junsko opadanje*. Ovaj talas opadanja je vezan za intenzivan rast plodova. Najčešći je kod jabuke, kruške i šljive. U našim uslovima nastaje krajem maja, a nekad traje do polovine jula. U proseku može da opadne oko 30% zametnutih plodova. U nekim slučajevima, umereno junsko opadanje plodova je korisno jer se proređuju plodovi i izbegava preterana rodnost. Opadanje se može javiti i kao posledica deficita vlage u zemljištu. Veće je opadanje u zasadima u početnoj rodnosti jer se veća količina hraniva troši na rast mladara i drugih vegetativnih organa. Da bi se junsko otpadanje plodova svelo na najmanju meru, potrebno je da se obezbede uslovi za normalno oprašivanje i oplodjenje voćaka, kao i njihova pravilna ishrana.

Opadanje plodova pred berbu: Treći talas nastaje u fazi početka zrenja plodova tj. pred berbu. Može imati velike negativne posledice. Zavisi od spoljašnjih faktora i bioloških svojstava sorte. Pored toga zavisi od dužine i elastičnosti peteljke ploda kao i od krupnoće ploda. U ovom talasu opadne oko 2-5% plodova. Ova pojava može biti nepovoljna za voćarsku proizvodnju, zato što se plodovi pri otpadanju povređuju pa se ne mogu čuvati do potpunog sazrevanja, sitniji su, lošijeg kvaliteta, sa vrlo malo šećera i bez arome. Međutim, u pojedinim godinama prirodno opadanje plodova doprinosi regulisanju rodnosti i postizanju dobrog kvaliteta plodova.

Milena Zafirović Stojanović, dipl. ing.

CENE SA ZELENIH PIJACA U 18 NEDELJI 2014. GODINE

C.Srbija												
	Beograd(Kale nić)	Beograd(Ska darja)	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NŠ	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Čačak
Bibva	20.00	20.00	18.00	50.00	30.00	10.00	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	30.00
Brokola	300.00	300.00	235.00		300.00	230.00			160.00			300.00
Celer	200.00	200.00			200.00	140.00	200.00	180.00	150.00	120.00	180.00	300.00
Cvekla	70.00	60.00	52.00	50.00	50.00	40.00	50.00	60.00	50.00	40.00	50.00	50.00
Karfiol	200.00	200.00	185.00	200.00	180.00				150.00			300.00
Kej	80.00	60.00			50.00							
Kej pupčar	200.00	200.00			200.00							
Krastavac-salatar	150.00	150.00	188.00	200.00	180.00	110.00	150.00	180.00	150.00	180.00	180.00	180.00
Krompir-beli	80.00	80.00	59.00	50.00	40.00	50.00	50.00	60.00	50.00	40.00	70.00	40.00
Krompir-crveni	80.00	80.00	46.00	50.00	40.00	40.00	50.00	60.00	50.00	40.00	70.00	40.00
Krompir-mladi	250.00	300.00				140.00	150.00					
Kupus	50.00	50.00	35.00	30.00	50.00	40.00	50.00	30.00	50.00	40.00	50.00	50.00
Kupus-mladi	120.00	150.00			120.00	100.00	100.00			100.00		
Luk beli	600.00		320.00	400.00	200.00	450.00	500.00	300.00	260.00	400.00	350.00	400.00
Luk beli-mladi	25.00	25.00			30.00	20.00	25.00	20.00	20.00	20.00	20.00	
Luk crni	80.00		55.00	60.00	60.00	50.00	50.00	70.00	55.00	60.00	15.00	50.00
Luk crni-mladi	20.00	20.00			25.00	15.00	25.00	20.00	20.00	20.00	80.00	
Paprika-Babura	350.00	350.00			300.00			300.00				
Paprika-juta	1000.00	1000.00			25.00	350.00	600.00	30.00		450.00	10.00	
Paprika-ostala	350.00	350.00					250.00		180.00			300.00
Paprika-Silja	350.00	350.00						300.00				
Paradajz	200.00	200.00	195.00	400.00	200.00	160.00	200.00	220.00	150.00	180.00	180.00	180.00
Paradajz-chery	400.00	400.00										
Pasulj-beli				350.00	300.00	260.00	330.00	350.00		320.00	300.00	
Pasulj-beli	380.00	350.00	320.00						280.00	320.00		
Pasulj-beli tetovac	400.00	400.00	320.00		300.00					320.00		
Pasulj-gareni	400.00	350.00	300.00		300.00		320.00	320.00		320.00		250.00
Pasulj-juvi	400.00	350.00			320.00	280.00						400.00
Patlidlan	200.00	250.00			200.00							
Paškanat	150.00	150.00			200.00	130.00	200.00	180.00		120.00		300.00
Pešun-korenaš	150.00	150.00			200.00	140.00	200.00	180.00				300.00
Pešun-lištar	20.00	20.00			20.00	10.00	20.00	20.00		20.00		20.00
Pečurke-šampinjoni	200.00	160.00	170.00		220.00	150.00	220.00	170.00	150.00	200.00	180.00	200.00
Pražiuk	80.00	80.00	69.00		80.00			100.00	80.00	100.00	100.00	50.00
Ren	400.00	400.00			400.00							300.00
Rekva	70.00				50.00	40.00						50.00
Rešnica	80.00	30.00			30.00	15.00	25.00	35.00	35.00	20.00	25.00	
Spanać	80.00	80.00	60.00	100.00	50.00	40.00	60.00	70.00	50.00	50.00		60.00
Tikvice	150.00	180.00	140.00	200.00	200.00	140.00	200.00					180.00
Zelen	50.00	50.00			35.00	40.00						
Zelena salata	40.00	40.00	30.00	30.00	25.00	20.00	25.00	30.00	35.00	20.00	25.00	20.00
Zelje	30.00	30.00										
Šargarepa	80.00	60.00	32.00	60.00	60.00	40.00	50.00	50.00	50.00	40.00	70.00	50.00

C.Srbija												
	Beograd(Kale nić)	Beograd(Ska darja)	Kragujevac	Krajevo	Loznica	NŠ	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Čačak
Ananas	200.00	180.00								200.00		200.00
Banana	150.00	150.00	139.00	150.00	130.00	120.00	140.00	130.00	140.00	130.00	120.00	130.00
Grejfrut	130.00	120.00	105.00	120.00	130.00		130.00		150.00	100.00		
Grožđe-belo												
Grožđe-belo ostale	600.00	600.00		500.00								
Grožđe-crno												
Grožđe-crno Kardinal												
Grožđe-crno ostale	600.00	600.00		500.00								
Jabuka-Ajdared	80.00	70.00	35.00	80.00	50.00	50.00	70.00		40.00	40.00	50.00	30.00
Jabuka-Delešes ruž.	130.00	130.00			50.00	60.00	70.00			40.00	80.00	
Jabuka-Delešes zlatni	80.00	130.00	110.00		50.00	60.00	70.00	80.00	50.00	40.00	80.00	30.00
Jabuka-Gloster												
Jabuka-Greni Smit	130.00	130.00	125.00		60.00		70.00				90.00	
Jabuka-Jonagold	80.00	70.00				50.00		70.00		40.00		300.00
Jabuka-Melrouz							70.00					
Jabuka-Mucu	80.00	130.00							50.00			
Jabuka-ostale	100.00	100.00	28.00	50.00	50.00		40.00	60.00	40.00	35.00	50.00	30.00
Jagoda	250.00	250.00		400.00	340.00	280.00		300.00		300.00		
Kajsija												450.00
Kivi	200.00	180.00	190.00	140.00	150.00		180.00	120.00	140.00	120.00	180.00	150.00
Kruška-Vijamovka	250.00	250.00										
Kruška-ostale	150.00	150.00	195.00	80.00			200.00	140.00	150.00		160.00	
Lešnik-očičen	800.00	800.00		900.00	800.00	650.00	900.00	800.00			800.00	1200.00
Limun	150.00	150.00	137.00	150.00	120.00	140.00	140.00	140.00	140.00	130.00	150.00	130.00
Mandarina	150.00	150.00	135.00	140.00	130.00		130.00	150.00	110.00		150.00	
Nar					180.00							200.00
Orah-očičen	700.00	700.00	680.00	700.00	1000.00	550.00	600.00	650.00	700.00	700.00	800.00	800.00
Pomerandja	120.00	100.00	85.00	100.00	80.00	70.00	100.00	110.00	80.00	70.00	120.00	60.00
Smokva					400.00							250.00
Smokva-suva	450.00	450.00		350.00	400.00		650.00					
Šljiva			420.00									200.00
Šljiva-suva	250.00	250.00		250.00	200.00		300.00					